

Nadšení nedouci

Ing. Jan Opitz

„Není nic krásnějšího než děsit lidi za peníze,“ je jeden z vtipných bonmotů Alfreda Hitchcocka.

Má však své místo v článku o nedoucích interiérového designu? A není to až příliš dramatické přirovnání? Uvidíme, že není, neboť téma se nedotýká zdánlivě povrchního hodnocení estetických kvalit, zásadní jsou především dopady v oblasti psychologie bydlení, která je jedním z klíčových faktorů ovlivňujících kvalitu života každého z nás. A tady se problematika teprve stává skutečně závažnou. Ale od začátku...

POLE PRO ODVÁŽNÉ A NEVÁZANÉ?

Různorodá kvalita nabídek a zejména výsledků různých studií, ateliérů a in-

teriérových designérů může být pro zákazníky velmi překvapivá. A právě zákazníci – laici, kteří se bez ověření referencí svěřují do rukou těch „méně poučených,“ se sami stávají jejich živnou půdou, kruh se tak trochu uzavírá a jeho průměr se zmenšuje jen pomalu. Kde problém infiltrace nedouků začíná? Možná právě v popularizaci oboru samotného. Namísto dobře vstřebatelných a použitelných informací o pravých příčinách a důsledcích dobrého i špatného bydlení určených pro širokou veřejnost je obor prezentován jako pole pro odvážné a nevázané. Nedivme se proto, že řady interiérových designérů neustále dopl-

ňují designérští samozvanci, kteří mají pocit, že jejich pozitivní vtaž k estetice bude dostatečnou kvalifikací. Vzdělání nahrazuje přejímání nápadů a hotových řešení, které jsou vytrženy z kontextu a nefungují, o minimálním technickém povědomí už nemůže být vůbec řeč. Snad každý řemeslník při vyslovení slova designér vzpomene na nejednu nervózní realizaci „vzdušných zámků“. Od kud přicházejí impulzy stát se ze dne na den designérem a co je posiluje?

ŽIVNOST VOLNÁ?

Na počátku rozhodnutí stát se interiérovým designérem může být namísto vidiny snadného výdělků v atraktivní, prestižní a snad nenáročné práci (pro nezasvěcené, opak je více než pravda, zvláště ve středo- a východoevropských zemích, důvodů je více) opravdu dobrý úmysl svým příspěvkem pomoci klientovi k příjemnějšímu bydlení nebo pracovnímu prostředí. Zařazení designérské činnosti mezi takzvané živnosti volné tomu jen nahrává. Odhodlání tedy máme, internetové stránky uděláme s pomocí šablon za dopoledne, teď už jen „zbývá“ rychle doplnit nějaké informace, aby se mohlo s navrhováním začít. Kde nejdříve? Samozřejmě na internetu!

JAK ODDĚLIT ZRNO OD PLEV?

Internet je přirozenou součástí informací pro každou profesi. Jen je potřeba vědět, jaké informace mohou být pokládány

za relevantní a na kterých stavět naopak nebudeme. Bohužel nejen v počítačích, ale i po pár letech praxe nelze na první pohled a pokaždé oddělit zrna od plev. Výborně zabalené zboží, tedy profesionálně vyhlížející stránky, snese někdy mnoho subjektivních a málo využitelných tezí „opřených“ například o názory úzkoprofilových odborníků: obkladač radí, jaký způsob pokládky bude vypadat nejlepší, malíř pokojů o zaručených účincích zemítych barev v našem návrhu, aniž by byly zmíněny další vlivy a relativita předkládaných řešení. Ale i na internetu lze najít mnoho profesionálních webů, kde se v rozhovorech s opravdovými profesionály můžeme inspirovat například systémem práce nebo uvažováním při řešení zadání. Stejně tak je dobré vnímat informace řemeslníků o problematice technologií a materiálů, se kterými pracují, aniž by museli suplovat roli designéra. Vždy bude záležet na původním autorovi textu, proto pečlivě vybírejte a neztrácejte čas čtením mýtů a polopравd.

POMŮŽE KNIHA?

Knihy jsou dalším přirozeným zdrojem informací, navíc je zde předpoklad, že každému hned tak něco přece nevydají. Ale ano, vydají, a o to rafinovaněji nekorrektní mohou být informace z některých knih. Problém je opět v marketingu, resp. poptávce a nabídce, ať už jedna tvoří druhou, či naopak, jak je v posledních několika dekádách běžné. Setkáváme se potom s věcnou bezobsažností, kde mnoho slovní vaty doplňuje bohatý nebo převažující doprovod fotografií. Ten je „vyvážen“ textem obsahujícím takové pojmy a klišé, jako je „vzdušnost interiéru“ nebo velmi relativní a zprofanovaný „selský rozum“ a podobně. Chybějí celkové přehledy nebo ideové nákresy, tj. půdorysy odhalující celý fungující celek s jednotlivými vazbami či myšlenkové pochody vedoucí k řešení, zaznamenané designérem nebo architektem ve skicách. Namísto nich vidíme spíše home stagingové fotografie, které tvoří jen mozaiku bez možnosti pochopit fungující systém návrhu jako celku. Oproti tomu některé povedené knihy, například zahraniční, s vysokou informační (rozumějme studijní a inspirační) hodnotou, leckdy trpí slabou překladatelskou úrov-

ní. Snaha o doslovný překlad mimooborového angličtináře se odráží v posunu obsahu při snaze o zachování formy.

Lépe tedy nečíst na internetu ani v knihách a podívat se na nekonečné televizní série o zařizování bydlení? Ani tam neznajeme klíč k profesi navrhování, neboť práce designéra je zde spíše efektní než efektivní, jde přeci o sledovanost. Rozbor těchto pořadů by dal na samostatný článek, byť jim nelze upřít zvýšení povědomí o existenci služeb designéra, ovšem profil jeho činnosti je velmi zkreslen a tyto několikaminutové pořady celý proces tvorby, a tedy i obor spíše devalvují.

STUDOVAT VERSUS STUDOVAT

„Četla jsem tak strašné věci o kouření, že jsem se rozhodla přestat číst,“ řekla Rita Marleyová a my se po jejím vzoru raději rozhodneme nic dalšího samostatně nestudovat a zaplatit si víkendový kurz interiérového designéra. Co očekávat od takovéto „uměleckoprůmyslové školky“? Dovede vměstnat do dospělého a často pracujícího jedince v rekordně krátkém čase to, co do studenta za čtyři roky na střední nebo pět let na vysoké škole? Kde jsou základy nauky o materiálech, konstrukcích, základy dějin umění, na kterých se pozorováním učíme vnímat, abychom později ve stovkách hodin navrhování pod vedením praktiků začali vytvářet původní návrhy a jen nekopírovali? Produktem je velké množství neuplatnitelných dekoratérů, kteří pracují jen se vzorníky a katalogy hotových produkt... a často také tuto profesi po pár zkušenostech z praxe zklamaně opouštějí. Ale stejně jako dobré internetové články či dobré knihy existují i renomované organizace a instituce, které mohou činnost designéra po absolutoriu a úvodní nenasnadné praxi alespoň nastartovat. Stejně jako nevěříme v ovládnutí cizího jazyka na komunikační úrovni za dva týdny, nevěříme ve vlastní zrození v interiérového designéra v podezřele krátkém čase. Nezapomínejme ani na to, že „český rybník“ je také dost malý. Teprve jazyková vybavenost nám může pootevřít oči a mysl při studiu cizojazyčných materiálů. Učíme se srovnávat nové, vnímáme věci v jiném kontextu, což nám pomáhá kriticky myslet a odtrhnout se od domácích evergreenů.

CO JEŠTĚ NEVÍME?

Vliv interiéru na duševní a fyzické zdraví v každodenním životě a nezbytnou pohodu zázemí pro regeneraci sil (v případě bytového interiéru) je naprosto zásadní. Jedná se o celkovou koncepci, od dispozic s různými zónami a komunikačními trasami i přes návrhy konstrukcí, detailů, materiálů, kombinace barev, udržitelnost stavu až po možnost elegantní změny za pět nebo deset let a mnoho dalšího. A na to není žádný univerzální postup, neboť životní potřeby každého klienta jsou alespoň trochu jiné, a skutečné (než předkládané) zadání si musíme teprve vytvořit při společných konzultacích, přistupujeme-li k projektu poctivě. Důsledků své práce si musí být každý designér plně vědom a úměrně tomu zodpovědně svou profesi vykonávat. Základ je nejen ve vzdělání, ale také v průběžném a nekončícím vzdělávání. S postupující praxí můžeme být zkušenější, ale často také ještě zodpovědnější a pokornější, neboť sami před sebou dovedeme stále tiše žasnout, co jsme ještě nevěděli, že nevíme. ■

